

С Х В А Л Е Н О
педагогічною радою
«ПЗО «МрійДій Рибальський»
від 25 серпня 2025 року (протокол № 1)

**ІНКЛЮЗИВНА ПОЛІТИКА
ПРИВАТНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ
«МРІЙДІЙ РИБАЛЬСЬКИЙ»**

Київ, 2025

1. ВСТУП

1.1. Інклюзивна політика є офіційним документом та позицією Приватного закладу освіти «МрійДій Рибальський» (далі - ПЗО «МрійДій Рибальський») щодо залучення дітей з особливими освітніми потребами (далі ООП) до освітнього процесу у школі та містить інформацію про:

- *термінологію щодо інклюзії та інклюзивної освіти;*

- *процедури вступу, навчання і розвитку дітей з ООП в освітньому середовищі ПЗО «МрійДій Рибальський»;*

- *сукупність умов, способів і засобів реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.*

1.2. **Метою** впровадження політики інклюзивного навчання є регулювання відносин усіх учасників освітнього процесу.

1.3. Впроваджуючи Інклюзивну політику, ПЗО «МрійДій Рибальський» дотримується принципів міжнародного законодавства у сфері освіти.

1.3.1. Декларації і конвенції, що ухвалюються Організацією Об'єднаних Націй (Загальна декларація прав людини (1948), Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Конвенція про права дитини (1989), Всесвітня декларація про освіту для всіх (1990), Саламанська декларація (1994), Копенгагенська декларація про соціальний розвиток (1995), Дакарські рамки дій (2000), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006), Інчхонська декларація (2015).

1.3.2. Законодавство України (Конституція України, Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про загальну середню освіту» (2019)

1.3.3. Нормативно-правові документи органів центральної влади (постанови Кабінету міністрів, накази Міністерства освіти і науки України).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

2.1. В Інклюзивній політиці ПЗО «МрійДій Рибальський» наступні терміни мають таке значення:

2.1.1. Інклюзія (англ. inclusion – включення; франц. inclusif – той, хто включає в себе; лат. include – заключаю, включаю) – процес активного включення у суспільні стосунки всіх громадян, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних, культурних, мовних, національних та інших особливостей¹.

2.1.2. Інклюзивна освіта – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти шляхом організації навчання дітей у закладах освіти на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей у навчально-пізнавальній діяльності².

2.1.3. Особливі потреби – це термін, який використовується щодо осіб, чия інтелектуальна, соціальна, фізична або емоційна особливість потребує спеціальної уваги і послуг, а також можливостей розвинути свій потенціал, у тому числі й освітній³.

2.1.4. Дитина з ООП – це особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки/супроводу в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту⁴.

¹ Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В.І. Бондаря, В.М. Синьова; [упоряд. В.М. Тімашова]. – Київ : «МП Леся», 2011. – 528 с.

² Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання: Наказ МОН №912 від 01.10.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/ (дата звернення: 14.09.2018).

³ Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки [текст]: підручник / З.М. Шевців – Київ : «Центр учбової літератури», 2016. – 248 с.

⁴ Про освіту : Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII // Урядовий кур'єр від 04.10.2017. – №186.

2.1.5. Індивідуальний тьютор дитини з ООП - постійний член команди психолого-педагогічного супроводу учня. Він супроводжує дитину під час освітнього процесу, під час перерв, за потреби – під час прогулянок та у шкільній їдальні. На індивідуального тьютора покладено функцію забезпечення дотримання дитиною з ООП організаційно-режимних заходів (харчування, допомога у гігієнічних процедурах), координацію виконання ІОП, контролю за дотриманням чисельності денного фізичного, академічного навантаження.

2.1.6. Інклюзивний клас – клас, в якому створюють відповідні умови для навчання дітей з ООП.

2.1.7. Департамент інклюзивної освіти – колегіальний орган, що забезпечує компетентну організаційну та методичну підтримку процесу навчання та виховання дітей з ООП у ПЗО «МрійДій Рибальський».

До команди департаменту інклюзії входять:

- академічний заступник директора - відповідальний за інклюзивне навчання дітей у школі. Забезпечує виконання поставлених цілей та завдань та здійснює політику впровадження інклюзії на всіх рівнях школи; відповідає за нагляд за всіма видами діяльності та процедурами Департаменту;
- експерт з комплексної оцінки особливих потреб. Проводить додаткове тестування за рекомендованими за нозологіями методиками та інструментами, здійснює спостереження за поведінкою та соціальною адаптацією учнів з ООП до освітнього простору ПЗО «МрійДій Рибальський»;
- зовнішній методист індивідуальних навчальних програм (у разі потреби). Контролює процес складання та ухвалення індивідуальної навчальної програми та індивідуального навчального плану для учнів з ООП; здійснює методичний супровід роботи вчителів інклюзивних класів.

2.2. Завдяки Інклюзивній політиці ПЗО «МрійДій Рибальський»:

- 1) **діти з ООП** – отримують можливість соціалізації зі своїми однолітками, особистісно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу з урахуванням сильних сторін і здібностей;
- 2) **усі, хто є в школі**, навчаються взаємодіяти з людьми з різними можливостями та потребами, таким чином отримують вищу соціальну компетентність;
- 3) **батьки дітей з ООП** – мають можливість брати участь в ухваленні рішень щодо навчання своєї дитини, отримують краще розуміння ООП своїх дітей, допомагають сформулювати чітку мету освітнього процесу дитини;
- 4) батьківська спільнота долучається і розділяє цінності інклюзивної освіти
- 5) **педагогічні працівники** – оволодівають різноманітними методами навчання і розвитку дітей з ООП, налагоджують співпрацю дітей, застосовують командний підхід до реалізації освітнього процесу, отримують методичну та консультативну допомогу від фахівців Інклюзивно-ресурсного центру (далі ІРЦ).

3. ВИДИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ПЗО «МРІЙДІЙ РИБАЛЬСЬКИЙ»

В залежності від залучення дитини у навчальний процес, враховуючи різні види порушень розвитку дітей з ООП, ПЗО «МрійДій Рибальський» визначає дві форми інклюзивного навчання (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Форма	Особливості розвитку дітей	Умови інклюзії	Індивідуальний супровід
Повна	Діти з дислексією, дисграфією, дискалькулією. Діти, з порушеннями опорно-рухового апарату із збереженням інтелекту Діти з синдром дефіциту уваги та гіперактивністю (РДУГ) Діти з розладами аутичного спектру (РАС). Затримка психічного розвитку, в т.ч. синдром Дауна. Діти із інтелектуальними порушеннями	1. Наявний висновок ІРЦ. 2. Учень/учениця з ООП навчається у школі та паралельно отримує необхідний корекційно-розвитковий супровід (заняття з вчителем-логопедом, дефектологом, реабілітологом) поза межами школи	В залежності від висновків ІРЦ та рекомендацій Департаменту інклюзії ПЗО «МрійДій Рибальський»
Часткова	Діти із частковими/значними порушеннями зору Діти із частковими/значними порушеннями слуху (в т.ч. із компенсацією за рахунок спеціальних засобів) Діти із інтелектуальними порушеннями Діти із комплексними порушеннями розвитку. Діти із тяжкими порушеннями мовлення Діти з розладами аутичного спектру (РАС).	1. Наявний медичний висновок ІРЦ. 2. Учень/учениця відвідує ПЗО «МрійДій» за індивідуальним графіком, відвідує позашкільні формати, долучається на короткотривалі програми навчання	Обов'язковий індивідуальний супровід дитини

4. ЗАРХУВАННЯ ДИТИНИ З ООП НА НАВЧАННЯ В ПЗО «МРІЙДІЙ РИБАЛЬСЬКИЙ»

4.1. Для якісної та ефективної організації інклюзивного навчання дитини з ООП, батькам дитини необхідно забезпечити комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в інклюзивно-ресурсному центрі (ІРЦ).

4.2. Отримавши висновок ІРЦ, батьки звертаються в ПЗО «МрійДій Рибальський» з письмовою заявою на вступ дитини у школу.

4.3. Зарахування дитини до ПЗО «МрійДій Рибальський» у кожному випадку відбувається індивідуально. Рішення про зарахування/відмову у зарахуванні дитини на навчання ухвалює голова приймальної комісії, спираючись на висновки Департаменту інклюзії ПЗО «МрійДій Рибальський».

4.4. Департамент інклюзії розглядає заяву на вступ дитини з ООП у школу впродовж 1 місяця.

5. АЛГОРИТМ РОБОТИ ДЕПАРТАМЕНТУ ІНКЛЮЗІЇ ІЗ ЗАРАХУВАННЯ ДИТИНИ З ООП НА НАВЧАННЯ

5.1. Процедура вступу дитини з ООП до ПЗО «МрійДій Рибальський» відбувається за наступним алгоритмом:

1 етап. Знайомство та співбесіда із батьками дитини.

2 етап. Вивчення документів, що засвідчують наявність особливих освітніх потреб дитини (висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ (обов'язково), медична документація, медичний діагноз лікаря-психіатра (за наявності)).

3 етап. Призначення та проведення додаткового психологічного та педагогічного тестування інструментами, рекомендованими за нозологіями.

4 етап. Спостереження за дитиною у ситуаціях навчання/гри.

5 етап. Ознайомлення батьків із висновками роботи та спостереженнями Департаменту інклюзії.

6 етап. Повідомлення про зарахування/відмову у зарахуванні дитини з ООП на навчання в ПЗО «МрійДій Рибальський».

5.2. За умови позитивного рішення обох сторін (батьки дитини та Приймальна комісія школи) відбувається зарахування дитини з ООП в школу за наступних умов:

(1) Визначення спільних із батьками пріоритетних завдань навчання та розвитку дитини.

(2) Узгодження попередньої індивідуальної програми розвитку дитини. Програма переглядається після 1 місяця навчання і за потреби коригується кожні 3 місяці.

(3) Узгодження усіх організаційних деталей навчання (наявність індивідуального тьютора, особливості харчування, тривалість перебування дитини у школі, необхідність використання додаткових ресурсів для навчання та розвантаження дитини (сенсорні іграшки, розвантажувальні кімнати тощо).

(4) Укладання короткострокового (терміном дії на 1 рік) Договору про надання освітніх послуг з врахуванням вищезазначених умов.

6. ВІДКРИТТЯ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ В ПЗО «МРІЙДІЙ РИБАЛЬСЬКИЙ»

6.1. При зарахуванні дитини з ООП на навчання, в ПЗО «МрійДій Рибальський» створюється інклюзивний клас.

6.2. В інклюзивному класі може навчатись максимально 2 дитини з ООП, які не потребують супроводу індивідуального тьютора або 1 дитина, яка потребує супроводу індивідуального тьютора.

6.3. В інклюзивному класі створюються відповідні умови для навчання та спільного перебування усіх учасників освітнього процесу, зокрема:

- учень/учениця з ООП навчається за індивідуальним планом розвитку, отримує додаткові освітні послуги, визначенні ІРЦ;
- у класі проводиться додаткова робота психолога, спрямована на забезпечення сприятливого психологічного клімату та зростання толерантності та соціальної компетентності учнів;
- адміністрація школи створює спеціальні умови: забезпечує безперешкодний доступу до будівель і приміщень, забезпечує заклад освіти необхідними навчально-методичними посібниками, підручниками, спеціальним обладнанням, забезпечує відповідний штат педагогічних працівників;
- громадські організації, ІРЦ, експерти тощо проводять години спілкування, тренінги, семінари щодо підтримки інклюзивного середовища.

7. ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ТА РОЗРАХУНОК ВАРТОСТІ НАВЧАННЯ

- 7.1. У випадку зарахування дитини з ООП на навчання в ПЗО «МрійДій Рибальський», з батьками підписується доповнений Договір про надання освітніх послуг.
- 7.2. Перед підписанням Договору, батьки та адміністрація школи узгоджують між собою усі деталі процесу інклюзії та фіксують домовленості у документі (див. розділ 4, «Зарахування дитини з ООП на навчання в ПЗО «МрійДій»).
- 7.3. Вартість навчання визначається у кожному випадку індивідуально, враховуючи тип інклюзії та формат залучення дитини.
- 7.4. Договір про надання освітніх послуг підписується строком на 1 навчальний рік, з умовою його продовження у випадку дотримання сторонами своїх зобов'язань.
- 7.5. ПЗО «МрійДій Рибальський» має право на розірвання Договору в односторонньому порядку, у випадку:
- 7.5.1 Батьки дитини з ООП не повідомляють про зміни, що відбуваються у житті дитини (погіршення стану здоров'я; початок/закінчення прийому лікарських препаратів; негативні зміни, що стосуються емоційно-вольової сфери, перешкоджають соціалізації і можуть нашкодити дитині чи іншим учасникам освітнього процесу);
- 7.5.2 Батьки не виконують узгоджених домовленостей щодо індивідуальної програми розвитку, перешкоджаючи успішному її виконанню (не відвідують корекційні заняття за межами школи, не виконують індивідуальні завдання від вчителя тощо);
- 7.5.3 На підставі висновків Департаменту інклюзії, перебування дитини з ООП в класі завдає шкоди здоров'ю та безпеці самої дитини та інших учасників освітнього процесу.
- 7.5.4 Батьки не можуть забезпечити дитині супровід індивідуального тьютора, якщо такий необхідний, або змінюють його щомісяця впродовж 1 семестру.

8. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ СУПРОВІД ДИТИНИ З ООП. РОБОТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТЬЮТОРА

- 8.1 На підставі висновків ІРЦ та Департаменту інклюзії «МрійДій Рибальський» в освітній процес може долучатися індивідуальний тьютор (асистент дитини).
- 8.2. Роль індивідуального тьютора не можуть виконувати батьки дитини, а лише уповноважені ними особи/соціальні працівники, які мають відповідну підготовку, освіту і надали департаменту інклюзії документи, що її підтверджують.
- 8.3. Долучитися до супроводу в класі дитини з ООП, індивідуальний тьютор може за умови попереднього навчання не менше 30 годин за освітньою програмою, яка стосується особливих освітніх потреб конкретного учня/учениці.
- 8.4. Знаходячись на території школи, індивідуальний тьютор зобов'язаний пред'явити медичну книжку.
- 8.5. Поведінка та дії індивідуального тьютора повинні бути організовані таким чином, щоб не заважати іншим учасникам освітнього процесу
- 8.6. Індивідуальний тьютор зобов'язаний дотримуватись усіх правил та політик школи, а також виконувати покладені на нього функціональні обов'язки, що стосуються навчання та розвитку учня.

9. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТЬЮТОРА ДИТИНИ

На індивідуального тьютора покладені наступні функціональні обов'язки:

- (1) Допомога учню з ООП в дотриманні шкільного режиму і організації робочого місця.
- (2) Сприяння формуванню саморегуляції та самоконтролю учня.
- (3) Залучення і співпраця з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.
- (4) Участь в освітньому процесі, допомога учню зрозуміти завдання зазначені в індивідуальній програмі розвитку дитини з ООП.
- (5) Здійснення соціально-педагогічного супроводу (соціалізація учня).

10. ОЦІНЮВАННЯ ДИНАМІКИ УЧНІВ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ В ПЗО «МРІЙДІЙ РИБАЛЬСЬКИЙ».

10.1. Моніторинг стану розвитку учня та його навчальних досягнень проводиться у строки визначені індивідуальною програмою розвитку дитини з ООП.

10.2. Школа відслідковує динаміку розвитку учня та його навчальних досягнень, використовуючи власні тести та програми.

10.3. Батьки учня/учениці мають можливість вивчати результати моніторингу після його проведення.

10.4. Навчальні досягнення учня/учениці, за згодою батьків, можуть оцінюватись за індивідуальною шкалою, якщо така рекомендація зазначена у висновку про психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ або ж за висновками Департаменту інклюзії ПЗО «МрійДій Рибальський».